

چالش‌ها و ضرورت‌های الحاق ایران به اساسنامه

دیوان کیفری بین‌المللی

تألیف

دکتر بهشید ارفع‌نیا

سحر کریمی

انتشارات ابرس

چاپ اول

تابستان ۱۳۹۸

سرشناسه:	ارفع‌نیا، بهشید، ۱۳۲۶ -
عنوان و نام پدیدآور:	چالش‌ها و ضرورت‌های الحاق ایران به اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی / تألیف بهشید ارفع‌نیا، سحر کریمی.
مشخصات نشر:	۱۳۹۸. تهران: آپریس
مشخصات ظاهری:	۱۶۶ص.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۶۶۰۱-۱۹-۱
وضعیت فهرست - نویسی:	فیا
موضوع:	دیوان بین‌المللی کیفری
موضوع:	International Criminal Court
موضوع:	دادگاه‌های جزایی بین‌المللی
موضوع:	International criminal courts
شناسه افزوده:	۱۳۶۰ - کریمی، سحر،
رده‌بندی کنگره:	KZ۱۱۰
رده‌بندی دیوینی:	۱۳۴۵

عنوان کتاب: چالش‌ها و ضرورت‌های الحاق ایران به اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی

تألیف: دکتر بهشید ارفع‌نیا، سحر کریمی

ناشر: انتشارات آپریس

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۸

قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

«حق چاپ برای مولف محفوظ است»

فهرست مطالب

فصل اول: روند تأسیس دادگاه کیفری بین‌المللی

مقدمه	۱۳
۱-۱- قبل از جنگ جهانی دوم	۲۰
۱-۱-۱- از ابتدا تا سال ۱۹۱۸ م	۲۰
۱-۱-۲- از سال ۱۹۱۸ تا سال ۱۹۴۵ م	۲۲
۲-۱- بعد از جنگ جهانی دوم	۲۵
۱-۲-۱- اقدامات مقطعی و موقت	۲۵
۱- دادگاه کیفری بین‌المللی نورنبرگ	۲۵
۲- دادگاه کیفری بین‌المللی توکیو	۲۸
۳- دادگاه آیشمن	۳۰
۴- دادگاه کیفری بین‌المللی یوگسلاوی سابق	۳۱
۵- دادگاه کیفری بین‌المللی رواندا	۳۴
۶- دادگاه سیرالئون	۳۷
۱-۲-۲- تأسیس دیوان کیفری بین‌المللی	۳۸
فصل دوم: اساسنامه دادگاه کیفری بین‌المللی	

مقدمه	۴۵
-------------	----

- ۴۵-۱-۲- روند تصویب اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی.....
- ۴۸-۲-۲- مروری کلی بر اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی.....
- ۴۹-۱-۲-۲- مشخصات و ماهیت اساسنامه.....
- ۴۹- الف) مشخصات اساسنامه.....
- ۵۳- ب) ماهیت اساسنامه.....
- ۵۴-۲-۲-۲- صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی.....
- ۵۵- ۱- صلاحیت موضوع.....
- ۵۵- ۲- صلاحیت زمانی.....
- ۵۶- ۳- صلاحیت تکمیلی.....
- ۶۱- ۴- صلاحیت کیفری.....
- ۶۱- انواع صلاحیت کیفری.....
- ۶۱- الف) صلاحیت سرزمینی یا درون مرزی.....
- ۶۴- ب) صلاحیت شخصی یا مبتنی بر ملیت.....
- ۶۶- ج) صلاحیت حمایتی یا حفاظتی.....
- ۶۶- د) صلاحیت جهانی یا همگانی.....
- ۶۹-۲-۳- جرائم دیوان کیفری بین‌المللی.....
- ۶۹- ۱- جنایات نسل‌کشی.....
- ۷۲- ۱-۱- عوامل موثر در تحقق جنایت نسل‌کشی.....
- ۷۳- ۲-۱- مصادیق جنایت نسل‌کشی در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی.....

۷۴	۲- جنایات بر ضد بشریت
۷۸	عوامل موثر در تحقق جنایت بر ضد بشریت
۷۹	۳- جنایات جنگی
۸۰	۳-۱- نقض فاحش کنوانسیون‌های ۱۲ اوت ۱۹۴۹م
۸۱	۳-۲- نقض‌های فاحش قوانین و عرف‌های مسلم حقوق بین‌الملل
۸۲	۴- جنایت تجاوز
۸۵	۵- سایر جرائم
۸۶	۲-۲-۴- وضعیت اسلحہ
۸۸	۳-۳- مخالفت‌ها، معایب و اوافق‌ها، حسن و نارسایی‌ها، دیوان کیفری بین‌المللی
۸۸	۱- مخالفت‌ها
۸۹	۲- معایب
۹۱	۳- موافقت‌ها
۹۲	۴- محاسن

فصل سوم: ساختار و تشکیلات دیوان کیفری بین‌المللی

۹۹	مقدمه
۹۹	۳-۱- رکن قضایی دیوان
۹۹	۳-۱-۱- شعبه دیوان
۱۰۰	الف) بخش مقدماتی
۱۰۰	۱- ترکیب بخش مقدماتی

۲- حدود و وظایف و اختیارات بخش مقدماتی..... ۱۰۰

ب) بخش بدوی ۱۰۲

۱- ترکیب بخش بدوی ۱۰۲

۲- حدود و وظایف اختیارات بخش بدوی ۱۰۲

ج) بخش تجدیدنظر ۱۰۳

۱- ترکیب بخش تجدیدنظر ۱۰۳

۲- وظایف و اختیارات بخش تجدیدنظر ۱۰۳

۳-۱-۲- قضات دیوان ۱۰۴

الف) ویژگی و نحوه انتخاب قضات ۱۰۵

ب) حقوق و مزایای قضات ۱۰۸

ج) وظایف قضات ۱۰۸

د) عزل قضات ۱۰۹

۳-۲- رکن دادستانی یا دادسرا ۱۰۹

۳-۲-۱- شرایط و نحوه انتخاب دادستان و معاونان او ۱۱۰

۳-۲-۲- حقوق و وظایف دادستان و معاونان او ۱۱۰

الف) حقوق و مزایا ۱۱۱

ب) وظایف ۱۱۲

۳-۳- هیأت رئیسه رکن اداری دیوان ۱۱۳

۳-۳-۱- هیأت رئیسه دیوان ۱۱۳

الف) ترکیب هیأت رئیسه ۱۱۳

ب) وظایف هیأت رئیسه ۱۱۳

۳-۳-۲- دفتر دیوان ۱۱۴

الف) شرایط و نحوه انتخاب رئیس دیوان ۱۱۴

ب) حقوق و وظایف ۱۱۴

فصل چهارم: موانع و ضرورت‌های الحاق ایران به اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی

مقدمه ۱۱۹

۴-۱- ضرورت‌های الحاق ایران به اساسنامه دیوان ۱۱۹

۴-۲- نقش ایران در فرایند تدوین و تشکیل دیوان ۱۲۰

۴-۳- موانع الحاق ایران به اساسنامه دیوان ۱۲۳

۴-۳-۱- نگرانی‌های ناشی از مسائل شکلی ۱۲۴

۴-۳-۲- نگرانی‌های ناشی از مسائل ماهوی دیوان ۱۲۷

۴-۴- پیامدهای عدم الحاق ایران به اساسنامه دیوان ۱۳۹

نتیجه‌گیری ۱۴۵

فهرست منابع ۱۵۱

ضمائم ۱۶۳

دیباچه

مطالعه کتاب پیش‌رو به همه کسانی که در رشته حقوق بین‌الملل تحصیل می‌کنند یا در این رشته فارغ‌التحصیل شده‌اند، توصیه می‌شود. از آنجا که ایران نقش مهمی در روند تصویب دیوان کیفری داشته و شمار کشورهایی که اکنون به اساسنامه دیوان کیفری پیوسته‌اند به ۱۱۶ رسیده، به نظر می‌رسد بهتر است ایران نیز به آن ملحق شود، زیرا حتی کشورهایی مثل افغانستان و زامبیا نیز نزدیک به دو دهه است به آن پیوسته‌اند!

درخصوص این مطلب که عنوان می‌گردد وجود قضات زن در دیوان کیفری بین‌المللی از عواملی است که مانع الحاق جمهوری اسلامی ایران به این اساسنامه شده، باید گفت اصولاً "محرومیت زنان از تصدی شغل قضا از موضوعاتی است که به فرموده استاد دکتر محقق داماد در هیچ یک از منابع اصلی فقه اسلامی نیامده و تنها عقیده شیخ طوسی، آن هم در قرن پنجم هجری قمری بوده است که بی‌جهت تاکنون با گذشت ده قرن از این نظر تبعیت می‌گردد. بنابراین بهتر است حداقل برای مسائل بین‌المللی کمی با دید بازتر و مسئولی‌تر، موضوعات بنگریم و خود را درگیر این قبیل مسائل نکنیم.

صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی صلاحیتی تکمیلی است و هیچ روی در جهت تضعیف صلاحیت دادگاه‌های داخلی نیست و باید اذعان کرد که با الحاق به اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی، دولت جمهوری اسلامی ایران این موقعیت را پیدا می‌کند که برخی از "تنبیه" را که در سطح بین‌المللی برای ایران ایجاد مشکل کرده، در این دیوان در معرض رسیدگی قرار دهد و ان شاء الله به این ترتیب به عدالت جهانی که دلیل تشکیل دیوان کیفری بین‌المللی است دست یابیم.